

KODEKS DOBRYCH PRAKTYK POLSKIEJ ORGANIZACJI PRZEMYSŁU I HANDLU NAFTOWEGO W ZAKRESIE PRAWA OCHRONY KONKURENCJI

Rozdział I Postanowienia ogólne

1. Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego jest związkiem pracodawców, działającym w oparciu o przepisy ustawy z dnia 23 maja 1991 roku o organizacjach pracodawców (Dz. U. nr 55 poz. 235) oraz postanowienia Statutu.
2. Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego, zwana dalej POPiHN, zrzesza przedsiębiorców specjalizujących się w przemyśle i handlu produktami naftowymi.

Rozdział II Cele POPiHN i ich realizacja

1. Celami POPiHN, zgodnie z jej Statutem, są:
 - 1) ochrona, promowanie i reprezentowanie wspólnych etycznych i ekonomicznych interesów swoich członków, związanych z działalnością polegającą na poszukiwaniu, wydobywaniu, dostarczaniu i przetwarzaniu ropy naftowej oraz dostarczaniu, transporcie i sprzedaży produktów naftowych;
 - 2) tworzenie wśród polskiej opinii publicznej pozytywnego wizerunku przemysłu i handlu naftowego oraz wpływanie na właściwe zrozumienie celów Organizacji zarówno przez szeroko pojętą opinię publiczną jak i organy państwa i administracji.
2. POPiHN realizuje swoje cele poprzez:
 - 1) utrzymywanie kontaktów i dobrych stosunków z organami władzy i administracji państwowej i samorządowej, związkami zawodowymi i innymi instytucjami;
 - 2) na żądanie członków prowadzenie negocjacji i wspieranie swoich członków w negocjacjach dotyczących ich zawodowych interesów;
 - 3) promowanie opinii swoich członków dotyczących wszelkich spraw związanych z prowadzoną przez nich działalnością gospodarczą;
 - 4) dostarczanie swoim członkom profesjonalnych informacji i konsultacji na interesujące ich tematy związane z szeroko rozumianą branżą naftową;
 - 5) służenie pomocą członkom Organizacji w pogłębianiu ich kontaktów z rynkami zagranicznymi, w szczególności poprzez wysyłanie i przyjmowanie profesjonalnych delegacji i utrzymywanie kontaktów z zagranicznymi organizacjami o podobnym charakterze;
 - 6) reprezentowanie opinii swoich członków i zajmowanie stanowiska w istotnych kwestiach prawnych i ekonomicznych dotyczących sfery ich aktywności gospodarczej;
 - 7) monitorowanie praktycznej realizacji obowiązujących w branży naftowej przepisów prawnych;
 - 8) inicjowanie i opiniowanie zmian przepisów prawnych oddziałujących bezpośrednio na realizację celów gospodarczych swoich członków;
 - 9) systematyczne informowanie swoich członków i opinii publicznej o krótko- i długoterminowych celach ekonomicznego rozwoju, o programach polityczno-

- ekonomicznych i najważniejszych wydarzeniach na rynkach krajowym i zagranicznych;
- 10) tworzenie warunków do wzajemnej wymiany informacji i danych.

Rozdział III **Zasady działalności POPIHN**

1. POPIHN realizuje swoje cele poprzez dobrowolny udział i zaangażowanie firm członkowskich w prace organów statutowych POPIHN (Walne Zgromadzenie, Zarząd, Komisja rewizyjna, Komisje branżowe i Grupy Robocze).
2. Członkowie POPIHN na równych prawach uczestniczą w organach statutowych POPIHN.
3. Członkami POPIHN są przedsiębiorstwa, które są – lub mogą być – dla siebie konkurentami. Z tego względu wszystkie firmy członkowskie powinny dokładnie rozważyć zakres informacji, jaki może zostać ujawniony podczas posiedzeń organów POPIHN jak również w innej formie wymiany informacji pomiędzy firmami członkowskimi, tak, by nie naruszyć przepisów polskich i UE w zakresie ochrony konkurencji.
4. Do działalności POPIHN jako zrzeszenia przedsiębiorców w pełni znajdują zastosowanie regulacje prawne dotyczące ochrony konkurencji zarówno krajowe, jak i wspólnotowe.
4. POPIHN prowadzi działania wyłącznie w sposób transparentny i zgodny z prawem. Wszystkie firmy członkowskie mają prawo uczestniczyć w pracach komisji branżowych oraz grup roboczych, a także prawo do uzyskania pełnej informacji na temat realizowanych przez organizację działań. Obejmuje to prawo do zapoznania się z porządkiem obrad i protokołów z posiedzeń organów POPIHN.
5. Jakikolwiek postanowienia Statutu i działania Organizacji nie ograniczają ani nie naruszają w żaden sposób uczciwej konkurencji między wszystkimi firmami członkowskimi. Uczciwa konkurencja jest podstawą gospodarki wolnorynkowej, a także stanowi podstawowe założenie prowadzenia działalności POPIHN.
6. Przestrzeganie polskich i unijnych regulacji prawnych w zakresie ochrony konkurencji w działaniach POPIHN oznacza zakaz zawierania w jej ramach lub na jej forum pomiędzy zrzeszonymi w niej przedsiębiorcami, ograniczających konkurencję umów, porozumień, uzgodnień oraz wymiany informacji, które mogłyby powodować działania ograniczające konkurencję.
7. Zakazane jest w szczególności zawieranie porozumień polegających na:
 - 1) ustalaniu cen produktów,
 - 2) podziale rynków zbytu lub zakupu,
 - 3) ograniczeniach lub kontroli wielkości produkcji,
 - 4) ustalania warunków umów preferujących firmy członkowskie,
 - 5) ograniczających dostęp do rynku przez przedsiębiorców nie zrzeszonych w POPIHN,
8. POPIHN podejmuje wszelkie swoje działania tak, aby:
 - 1) chronić interes zrzeszonych w niej przedsiębiorców z uwzględnieniem interesu publicznego i nie naruszać przepisów dotyczących konkurencji w stosunku do innych przedsiębiorców działających na rynku produktów naftowych;
 - 2) chronić zasady uczciwej konkurencji pomiędzy zrzeszonymi w niej przedsiębiorcami, ale także pomiędzy przedsiębiorcami zrzeszonymi i niezrzeszonymi w organizacji, a będącymi w stosunku do siebie konkurentami;
 - 3) chronić interesy konsumentów produktów wytwarzanych i sprzedawanych przez przedsiębiorców zrzeszonych w organizacji.

Rozdział IV

Wymiana informacji

1. Za naruszenie zasad wolnej konkurencji uważa się każdą wymianę informacji (w sposób bezpośredni lub pośredni) z firmą konkurującą lub potencjalnie konkurującą, w wyniku której może nastąpić lub następuje poniższy skutek:
 - 1) wpływ na działania rynkowe firmy konkurencyjnej;
 - 2) ujawnienie firmie konkurencyjnej sposobu działania przedsiębiorstwa lub jego planów;
 - 3) ma miejsce nadmierna transparentność rynku.

2. Na podstawie orzeczeń organów krajowych oraz UE powołanych do ochrony konkurencji oraz wyroków sądów w tym zakresie w POPIHN przyjmuje się, że:
 - 1) zabroniona jest jakakolwiek pośrednia lub bezpośrednia wymiana informacji na temat wielkości produkcji, sprzedaży (wartości i wielkości), cen sprzedaży, wielkości zamówień, poziomu wykorzystania mocy produkcyjnych, planów marketingowych, informacji o konsumentach poszczególnych przedsiębiorców, danych dotyczących produkcji i sprzedaży dotyczących innych firm konkurencyjnych;
 - 2) co do zasady dozwolona jest wymiana danych historycznych – dane konkretnej firmy (w przeciwieństwie do danych uśrednionych) uznawane są za dane historyczne po upływie 12 miesięcy;
 - 3) dozwolona jest wymiana uśrednionych danych statystycznych, nawet jeżeli pokazują one dane dotyczące konkretnego kraju lub konkretnego produktu - jednak pod warunkiem, że nie jest możliwe przypisanie tychże danych do konkretnych firm, a co za tym idzie ich ujawnienie nie wywrze wpływu na rynek ani nie spowoduje zbytnej przejrzystości (transparentności), co do pozycji rynkowej firm konkurujących ze sobą;

3. W działalności POPIHN konieczna jest szczególna ostrożność w celu zagwarantowania, że pod egidą POPIHN nie ma miejsca wymiana jakichkolwiek informacji, które mogą być uznane za poufne – a co za tym idzie ich wymiana między konkurentami jest sprzeczna w myśl prawa konkurencji w Polsce i Unii Europejskiej. Dotyczy to w szczególności informacji o cenach, zniżkach, upustach, warunkach kredytu, marży, kosztach, wielkości produkcji lub sprzedaży, udziałów rynkowych, strategii i planów biznesowych, szacunków popytu, wykorzystania mocy i danych klientów.

Rozdział V

Zbieranie danych statystycznych

1. Organizacja tworzy warunki do wymiany informacji i danych. Taka wymiana pomiędzy przedsiębiorstwami ma służyć realizacji celów statutowych organizacji.
2. POPIHN dokonuje zbioru informacji statystycznych i przygotowuje badania porównawcze (benchmarking) w zakresie zgodnym z profilem działalności Organizacji, a także dokonuje ich przetwarzania i prezentacji. W tym obszarze działalności POPIHN kluczowe są aspekty zapewnienia zgodności z prawem w zakresie wymiany informacji.
3. Przekazywanie danych odbywa się zgodnie z przepisami w zakresie konkurencji, w szczególności zaś:
 - 1) cel i zakres zbierania danych statystycznych jest jasno określony i udokumentowany i służy celom zgodnym z prawem;
 - 2) firmy członkowskie POPIHN mogą udostępniać poufne dane tylko upoważnionemu pracownikowi POPIHN i nie mogą ich ujawniać żadnej innej firmie członkowskiej;

- 3) POPIHN gwarantuje pełną poufność zbioru i przechowywania danych statystycznych; POPIHN uzyskał certyfikat systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji ISO 27001. W celu jego utrzymania corocznie odbywają się zewnętrzne audyty kontrolne;
 - 4) POPIHN prezentuje zebrane od firm członkowskich dane wyłącznie w postaci uogólnionej, bez wyszczególniania danych dotyczących konkretnych firm i w formie nie pozwalającej na identyfikację, jakiej firmy dotyczą poszczególne dane. Uogólnione dane są ujawniane firmom członkowskim tylko wtedy, kiedy obejmują co najmniej 5 uczestników w grupie statystycznej, a dane jakiegokolwiek uczestnika grupy statystycznej nie przedstawiają ponad 50% udziału dla całej grupy. Zastrzeżenie to dotyczy nie tylko danych, ale także informacji analitycznej i innej informacji, przekazanej przez POPIHN;
 - 5) wymiana informacji pomiędzy członkami dotyczy tylko danych historycznych (w przypadku danych statystycznych są one uznawane za rynkowe po upływie 6 miesięcy) i po upływie tego czasu dozwolona jest wymiana danych dotyczących produkcji, sprzedaży i innych danych ekonomicznych. Prognozy rynku, przygotowywane przez poszczególne firmy, mogą być zbierane tylko wówczas, jeżeli służą przygotowaniu stanowiska dla instytucji rządowej lub naukowej w zakresie, dotyczącym całej branży.
 - 6) prezentacji danych nie mogą towarzyszyć rekomendacje co do zachowań rynkowych.
4. Powyższe rekomendacje stanowią ogólne wskazówki postępowania w zakresie wymiany danych. Tym niemniej to, jaka informacja i w jakim zakresie może zostać wymieniona zależy od konkretnej sytuacji. Dlatego w przypadku jakichkolwiek wątpliwości co do zbierania poufnych danych od swoich członków POPIHN zasięgnie opinii prawnej co do zgodności z prawem konkurencji - również co do zasadności zbierania danych oraz metody ich zbierania.
 5. Co do zasady, dopuszczalne jest wspólne ustalanie statystyki, wymiana opinii i doświadczeń przez przedsiębiorców, pod warunkiem że działania takie nie prowadzą do ograniczenia samodzielności przedsiębiorców lub do podejmowania skoordynowanych zachowań na rynku.

Rozdział VI

Procedury posiedzeń organów POPIHN

1. Przed każdym posiedzeniem zostaje uzgodniony porządek obrad, który jest przekazywany wszystkim uczestnikom. Uczestnicy posiedzenia mogą prosić o usunięcie niektórych punktów z porządku obrad jeżeli uznają, że stałyby one w sprzeczności z prawem.
2. Porządek obrad obejmuje tylko te zagadnienia, których omawianie między konkurentami jest dopuszczalne zgodnie z przepisami. Należy unikać zawierania w porządku obrad pozycji pt. „inne sprawy” etc., a w trakcie posiedzenia/spotkania tematy poruszane w tym punkcie nie mogą stać w sprzeczności z przepisami.
3. Podczas posiedzeń można co do zasady omawiać tylko zagadnienia ujęte w porządku obrad.
4. We wszystkich posiedzeniach, organizowanych w ramach POPIHN, musi uczestniczyć przynajmniej jeden z pracowników biura POPIHN.
5. W przypadku wątpliwości, czy konkretne zagadnienie może być włączone do porządku obrad i omawiane podczas posiedzenia, należy zasięgnąć opinii prawnika.
6. Protokół z posiedzenia jest przygotowywany przez pracownika POPIHN i przesyłany do uzgodnień do wszystkich uczestników posiedzenia. Po wniesieniu uwag wersja ostateczna jest przesyłana do wszystkich uczestników posiedzenia, umieszczana w sekcji „tylko dla członków” strony internetowej POPIHN, przedstawiana członkom zarządu oraz przechowywana w archiwum Organizacji.
7. Dokumentacja posiedzeń (porządek obrad, protokoły) jest przechowywana przez 5 lat.

Rozdział VII

Sprawy, które – co do zasady – mogą być przedmiotem posiedzeń organizowanych w ramach POPIHN

1. Przedmiotem porządku obrad mogą być sprawy, które:
 - 1) nie mają poufnego charakteru, nie są objęte tajemnicą handlową i dotyczą branży, w szczególności: przepisy prawa (w tym podatkowe, techniczne etc. dotyczące jakości, BHP, ochrony środowiska), działania w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu i podobne,
 - 2) dotyczą ogólnych możliwości promocji (ale z wyłączeniem konkretnych planów promocji konkretnej firmy),
 - 3) dotyczą kontaktów lobbingowych branży oraz działalności w obszarze PR (C&ER)
2. W trakcie posiedzeń w sprawach o których mowa w ust. 1 nie jest dopuszczalna dyskusja w zakresie jakichkolwiek kwestii handlowych, dotyczących dostawców lub klientów, z którymi firmy członkowskie mają lub mogą mieć kontakt, a także warunków handlowych i umów handlowych, zawartych z trzecią stroną.

Rozdział VIII

Sprawy, których – co do zasady – nie wolno omawiać podczas posiedzeń i spotkań organizowanych w ramach POPIHN

W celu wyeliminowania zagrożenia co do naruszenia prawa ochrony konkurencji, nie wolno na forum POPIHN w jakikolwiek sposób i jakiegokolwiek formie poruszać następujących zagadnień:

- 1) **informacja o cenach** tj. kształtowanie cen przez poszczególne firmy, ani też cen całej branży (obecnych lub przyszłych), zróżnicowania cen, marży, zmiany cen, zniżek, upustów, rabatów, prowizji, warunków kredytu, warunków handlu w tym ograniczania ceny odsprzedaży;
- 2) **wymiana informacji rynkowych** tj. zagadnienia dotyczące poszczególnych klientów, zamiar udziału lub nieuczestniczenia w przetargu, zamiar wejścia lub nie wejścia na konkretny rynek, inne formy podziału rynku z konkurentami, takie jak preferencje terytorialne lub uznawanie preferencji na „rodzimym” rynku;
- 3) **plany na przyszłość** tj. informacje dotyczące planów inwestycji lub dezinvestycji poszczególnych firm (zamknięcie rafinerii, ograniczenie zdolności produkcyjnych, wykorzystania mocy produkcyjnych, planów rozwoju, wejścia na konkretny rynek lub wyjście z niego) – jeżeli takie informacje jeszcze nie zostały podane do publicznej wiadomości, projekty dotyczące wprowadzania na rynek nowych towarów.
- 4) **koszty i wielkość produkcji** tj. koszty, w tym koszty produkcji, koszty osobowe, koszty dystrybucji, koszty rachunkowe, metody kalkulacji kosztów, dane poszczególnych firm w zakresie źródeł zaopatrzenia, zasobów, zbytu, zamówień itd., a także taryf i zasad ustalania cen frachtu.

Rozdział IX

Przyjmowanie rekomendacji i stanowisk

1. POPIHN uczestniczy w opiniowaniu zmian w prawie i opracowywaniu strategii rozwoju branży oraz inicjuje działania w zakresie dotyczącym interesów swoich członków.
2. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1 POPIHN gwarantuje, że:
 - 1) prezentowane stanowisko nie będzie w żaden sposób preferowało jednej lub kilku firm członkowskich kosztem pozostałych;

- 2) standardy, stanowiska i rekomendacje będą miały realistyczne cele i wartość dodaną, będą zgodne z prawem, a środki przeznaczone na to będą proporcjonalne do tych celów.
3. Przygotowanie rekomendacji i stanowisk będzie odbywało się w sposób, który nie narusza przepisów w zakresie ochrony konkurencji. W umowach lub uzgodnieniach między firmami konkurującymi ze sobą nie może być mowy o przyszłej polityce rynkowej. Opracowywanie standardów czy stanowisk może nieść ze sobą wątpliwości, co do zgodności procesu, jak i samych standardów z prawem konkurencji, dlatego też proces przygotowania standardów i stanowisk powinien odbywać się w konsultacji z doradcą prawnym, który również powinien wypowiedzieć się na temat kształtu dokumentu końcowego.

Rozdział X Wsparcie prawne

POPiHN korzysta ze wsparcia doradcy prawnego we wszystkich kwestiach wiążących się z prawem ochrony konkurencji i konsumenta. W szczególności, współpraca obejmuje następujące kwestie:

- 1) przygotowanie i nowelizację niniejszego „Kodeksu dobrych praktyk POPiHN w zakresie prawa ochrony konkurencji”;
- 2) w miarę potrzeb szkolenie personelu POPiHN w celu zapewnienia odpowiedniego stopnia znajomości prawa oraz zasad jego stosowania, a także zasad zachowania w przypadku postępowania wyjaśniającego ze strony UOKiK;
- 3) na zlecenie Zarządu, udzielanie opinii w przedmiocie zgodności z prawem konkurencji projektów stanowisk, opinii, rekomendacji i innych dokumentów powstających w POPiHN;
- 4) kontrolę realizacji niniejszego kodeksu w Organizacji – poprzez okresową kontrolę i weryfikację porządku obrad, protokołów ze spotkań oraz innej dokumentacji, na zlecenie Zarządu POPiHN;
- 5) w miarę potrzeby reprezentowanie POPiHN w sprawach dotyczących ochrony konkurencji i konsumentów, zwłaszcza zaś postępowania UOKiK w sprawach o naruszenie prawa w tym zakresie lub konkretnych działań przeciwko POPiHN.

Rozdział XI Przepisy prawa w zakresie ochrony konkurencji - wyciąg

Ustawa z dnia 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz 331 ze zmianami – stan prawny na dzień 12.09.2011 r.)

Art. 6 – Zakaz porozumień ograniczających konkurencję

„1. Zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające w szczególności na:

- 1) ustalaniu, bezpośrednio lub pośrednio, cen i innych warunków zakupu lub sprzedaży towarów;
- 2) ograniczaniu lub kontrolowaniu produkcji lub zbytu oraz postępu technicznego lub inwestycji;
- 3) podziale rynków zbytu lub zakupu;
- 4) stosowaniu w podobnych umowach z osobami trzecimi uciążliwych lub niejednorodnych warunków umów, stwarzających tym osobom zróżnicowane warunki konkurencji;

- 5) uzależnieniu zawarcia umowy od przyjęcia lub spełnienia przez drugą stronę innego świadczenia, niemającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy;
- 6) ograniczaniu dostępu do rynku lub eliminowaniu z rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem;
- 7) uzgadnianiu przez przedsiębiorców przystępujących do przetargu lub przez tych przedsiębiorców i przedsiębiorcę będącego organizatorem przetargu warunków składanych ofert, w szczególności zakresu prac lub ceny.”

2. Art. 8 ust. 1 Ustawy – Dozwolone porozumienia

- „1. Zakazu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 nie stosuje się do porozumień, które jednocześnie:
- 1) przyczyniają się do polepszenia produkcji, dystrybucji towarów albo do postępu technicznego lub gospodarczego ;
Korzyści gospodarcze mogą polegać na modernizacji technologii produkcji, obniżeniu jej kosztów, jak i kosztów transakcyjnych, racjonalizacji dystrybucji, poprawie jakości towarów czy też wprowadzeniu na rynek nowych produktów oraz dokonywaniu innych innowacji.
 - 2) zapewniają nabywcy lub użytkownikowi odpowiednią część wynikających z porozumień korzyści;
 - 3) nie nakładają na zainteresowanych przedsiębiorców ograniczeń, które nie są niezbędne do osiągnięcia tych celów;
 - 4) nie stwarzają tym przedsiębiorcom możliwości wyeliminowania konkurencji na rynku właściwym w zakresie znacznej części określonych towarów.”